

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI**

z dnia 2012 r.

**w sprawie warunków i sposobu przeprowadzania badań na obecność alkoholu
lub innego środka użytego w celu wprowadzenia się w stan odurzenia
w organizmie nieletniego**

Na podstawie art. 70b § 4 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2010 r. Nr 33, poz. 178, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa warunki i sposób przeprowadzania badań koniecznych do ustalenia zawartości alkoholu lub innego środka użytego w celu wprowadzenia się w stan odurzenia w organizmie nieletniego, wobec którego wykonuje się środek wychowawczy w postaci nadzoru kuratora sądowego, oraz sposób dokumentowania i weryfikacji tych badań.

§ 2. Badania, o których mowa w § 1, polegają odpowiednio na:

- 1) badaniu wydychanego powietrza;
- 2) badaniu śliny;
- 3) badaniu krwi.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 112, poz. 654, Nr 149, poz. 887 i Nr 191, poz. 1134.

§ 3. 1. Badanie w celu ustalenia zawartości alkoholu w organizmie nieletniego przeprowadza kurator sądowy w sposób nieinwazyjny, za pomocą urządzenia elektronicznego dokonującego pomiaru stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu metodą: chemicznego utleniania alkoholu, zmiany przewodowości półprzewodnika, utleniania elektrochemicznego albo spektrometrii w podczerwieni, albo inną metodą zgodną z aktualną wiedzą naukową, zgodnie z instrukcją obsługi tego urządzenia.

2. W przypadku pozytywnego wyniku, potwierdzającego obecność alkoholu w organizmie nieletniego, stwierdzonego w trakcie pierwszego badania należy, zgodnie z instrukcją obsługi urządzenia, przeprowadzić drugie i ewentualnie kolejne badanie w oznaczonym czasie.

3. Badanie przeprowadza się w obecności rodzica lub opiekuna, a jeżeli zapewnienie ich obecności byłoby w danym przypadku niemożliwe – w miarę możliwości w obecności nauczyciela, przedstawiciela powiatowego centrum pomocy rodzinie lub przedstawiciela organizacji społecznej, do której statutowych zadań należy oddziaływanie wychowawcze na nieletnich lub wspomaganie procesu ich resocjalizacji. O poddaniu nieletniego badaniu i jego wynikach kurator sądowy niezwłocznie zawiadamia jego rodzica lub opiekuna.

4. Z przebiegu badania kurator sądowy niezwłocznie sporządza w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach protokół, którego wzór stanowi załącznik nr 1 do rozporządzenia. W protokole w szczególności należy opisać objawy lub okoliczności uzasadniające przeprowadzenie badania, wynik przeprowadzonego badania, wskazać osoby obecne przy badaniu oraz zamieścić adnotację o dacie i sposobie zawiadomienia rodzica lub opiekuna o badaniu. Protokół podpisują osoby obecne przy badaniu.

§ 4. 1. Badanie śliny przeprowadza kurator sądowy. Badanie to polega na nieinwazyjnym pobraniu od nieletniego, bez dodawania jakichkolwiek substancji, próbek śliny i ich umieszczeniu w urządzeniu do oznaczania środków odurzających lub substancji psychotropowych, zgodnie z instrukcją obsługi tego urządzenia. Przepis § 3 ust. 3 stosuje się.

2. Przepis § 3 ust. 4 stosuje się, z tym że wzór protokołu z przebiegu badania stanowi załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 5. 1. Nieletni, u którego przeprowadzono badanie, o którym mowa w § 3 ust. 1 lub w § 4 ust. 1, może dodatkowo zażądać badania krwi, w celu weryfikacji wyników.

2. Rodzic lub opiekun nieletniego mogą dodatkowo zażądać badania krwi, w szczególności gdy nie byli obecni przy badaniach, o których mowa w § 3 ust. 1 lub w § 4 ust. 1. Żądanie należy zgłosić kuratorowi sądowemu bezpośrednio po zawiadomieniu o wynikach badania, nie później niż 24 godziny po zakończeniu badania.

3. Żądanie nieletniego lub osób wymienionych w ust. 2 należy odnotować w protokole badania.

4. Badania krwi, o którym mowa w ust. 1, może żądać także kurator sądowy.

5. Kurator sądowy poucza nieletniego, jego rodzica lub opiekuna, o prawie i terminie zgłoszenia żądania przeprowadzenia badania krwi.

6. Pobranie krwi powinno nastąpić niezwłocznie po zgłoszeniu żądania, o którym mowa w ust. 1, 2 i 4, nie później niż w terminie 3 godzin od chwili jego zgłoszenia.

§ 6. 1. Badanie krwi polega na przeprowadzeniu analizy laboratoryjnej krwi pobranej z żyły badanego metodą chromatografii gazowej połączonej ze spektrometrią masową lub inną metodą instrumentalną, w tym: wysokosprawną chromatografią cieczową, wysokosprawną chromatografią cieczową połączoną ze spektrometrią masową lub metodą enzymatyczną albo mikrometodą Widmarka, albo inną metodą zgodną z aktualną wiedzą medyczną.

2. Krew do badania pobiera się w objętości około 5 cm³, z zachowaniem następujących warunków:

- 1) do pobrania krwi używa się sprawnego sprzętu jednorazowego użytku posiadającego atest;

- 2) do naczynia, do którego pobiera się krew, nie wolno dodawać jakichkolwiek substancji;
- 3) do dezynfekcji skóry należy używać środków odkażających niezawierających alkoholu.

3. Do pobrania krwi do badań obowiązany jest lekarz, pielęgniarka lub inna uprawniona osoba wykonująca zawód medyczny w podmiocie leczniczym niebędącym przedsiębiorcą.

4. W razie powzięcia uzasadnionego podejrzenia, że pobranie krwi spowoduje zagrożenie życia lub zdrowia nieletniego, decyzję o dokonaniu zabiegu podejmuje lekarz.

5. Z pobrania krwi bądź odstąpienia od pobrania sporządza się, w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, protokół, którego wzór stanowi załącznik nr 2 do rozporządzenia.

6. Czynność pobrania krwi wykonuje się w obecności kuratora sądowego.

§ 7. Naczynia zawierające krew do badania oznacza się w sposób zapewniający niewątpliwe ustalenie tożsamości nieletniego, od którego zostały pobrane, a także zabezpiecza w sposób uniemożliwiający zmianę ich zawartości w czasie przesyłki. Czynności te wykonuje się w obecności nieletniego i osób wymienionych w § 3 ust. 3.

§ 8. 1. Badanie, o którym mowa w § 6 ust. 1, wykonują:

- 1) laboratoria (pracownie, zakłady) analityczne;
- 2) policyjne laboratoria kryminalistyczne;
- 3) zakłady medycyny sądowej lub inne zakłady akademii albo uniwersytetów medycznych - na podstawie umowy zawartej z organami wymiaru sprawiedliwości.

2. Podmiot leczniczy, o którym mowa w § 6 ust. 3, zapewnia dostarczenie krwi wraz z protokołem pobrania krwi do placówki wymienionej w ust. 1 – niezwłocznie po pobraniu.

3. Do czasu rozpoczęcia badania pobraną krew należy przechowywać w temperaturze od 3°C do 6°C.

4. Placówka wymieniona w ust. 1 przekazuje wypełniony protokół, o którym mowa w § 6 ust. 5, kierownikowi zespołu kuratorskiej służby sądowej właściwego sądu rejonowego.

§ 9. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.

w porozumieniu

MINISTER ZDROWIA

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

Załączniki do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości

z dnia..... (poz.)

Załącznik nr 1

Miejscowość, dnia

**PROTOKÓŁ
z przebiegu badania urządzeniem elektronicznym
zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu**

.....
(imię i nazwisko kuratora sądowego)

działając na podstawie art. 70b § 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2010 r. Nr 33, poz. 178, z późn. zm.) oraz § 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia2012 r. w sprawie warunków i sposobu przeprowadzania badań na obecność alkoholu lub innego środka użytego w celu wprowadzenia się w stan odurzenia w organizmie nieletniego (Dz. U. poz.....), przeprowadziłem/przeprowadziłam^{*)} badanie w celu ustalenia zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu:

Nieletniego/Nieletniej^{*)}

.....
(imię i nazwisko, imiona rodziców, data i miejsce urodzenia)

zam.....

Badanie stanu trzeźwości przeprowadzono urządzeniem elektronicznym:

.....
(typ i numer urządzenia)

zgodnie z instrukcją użytkowania tego urządzenia.

Tabela dokonanych pomiarów zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu:

Lp.	Pomiar	Czas pomiaru (godz. min.)	Wynik pomiaru (‰ lub mg/dm ³)
1.	pierwszy		
2.	drugi		
3.	trzeci		

Czynności dokonano w związku z:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

(opis objawów i okoliczności uzasadniających przeprowadzenie badania urządzeniem elektronicznym)

Nieletni/Nieletnia⁷⁾ oświadczył/oświadczyła⁷⁾, że

spożywał/spożywała⁷⁾

w ilości

dnia, godz.

Badanie przeprowadził

(imię i nazwisko kuratora sądowego)

w obecności

(imiona i nazwiska osób obecnych przy badaniu)

Uwagi

.....

.....

.....

Nieletni/Nieletnia/Rodzic/Opiekun⁷⁾:

- 1) oświadcza, że zapoznał/zapoznała⁷⁾ się z wynikami badania
- 2) oświadcza, że został/została⁷⁾ pouczoney/pouczone⁷⁾ o prawie i terminie zgłoszenia żądania przeprowadzenia badania krwi w celu weryfikacji wyników badania
- 3) żąda/nie żąda⁷⁾ badania krwi
- 4) zgłasza uwagi/nie zgłasza uwag⁷⁾ do prawidłowości zabezpieczenia ustnika
- 5) zgłasza uwagi/nie zgłasza uwag⁷⁾ do sposobu przeprowadzenia badania.

.....
podpis nieletniego/nieletniej⁷⁾

.....
podpis przeprowadzającego badanie

.....
podpis osoby obecnej przy badaniu

⁷⁾ Niepotrzebne skreślić.

Miejscowośćdnia.....

Protokół badania śliny/krwii^{*)}

działając na podstawie art. 70b § 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2010 r. Nr 33, poz. 178, z późn. zm.) oraz § 4/§ 6^{*)} rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia2012 r. w sprawie warunków i sposobu przeprowadzania badań na obecność alkoholu lub innego środka użytego w celu wprowadzenia się w stan odurzenia w organizmie nieletniego (Dz. U. poz.....), przeprowadziłem/przeprowadziłam^{*)} badanie:

- A. W przypadku badania śliny wszystkie pola protokołu wypełnia osoba przeprowadzająca badanie.
- B. W przypadku badań krwi osoba pobierająca krew wypełnia pkt 1-7 i 12, osoba przeprowadzająca badanie próbek wypełnia pkt 8-11.

1. Imię, nazwisko, imiona rodziców i data urodzenia nieletniego (badanego).
.....
2. Opis objawów i okoliczności uzasadniających podejrzenie użycia środków działających podobnie do alkoholu.
.....
.....
.....
.....
.....
.....
3. Nieletni podaje, że przyjmował/nie przyjmował^{*)} środki działające podobnie do alkoholu.
4. Badany podaje, że choruje na
5. Data i dokładna godzina stwierdzenia objawów i okoliczności, o których mowa w pkt 2.
.....
6. Miejsce stwierdzenia objawów i okoliczności, o których mowa w pkt 2.

.....
.....
7. Data i dokładna godzina pobrania próbek śliny/krwi¹⁾ oraz nr pojemnika z krwią.

.....
8. Data i dokładna godzina przeprowadzenia badania próbek oraz pełna nazwa testu/ metody.

.....
9. Miejsce przeprowadzenia badania próbek.

.....
10. Wyniki badania próbek.

.....
11. Imię i nazwisko osoby przeprowadzającej badanie próbek.

.....
12. W przypadku odstąpienia od pobrania próbek krwi/śliny²⁾

- opis sytuacji

.....
13. Uwagi.....
.....
.....
.....

Nieletni/Nieletnia/Rodzic/Opiekun³⁾:

1) oświadcza, że zapoznał/zapoznała⁴⁾ się z wynikami badania

2) oświadcza, że został/została⁴⁾ pouczony/puczona⁴⁾ o prawie i terminie zgłoszenia żądania przeprowadzenia badania krwi w celu weryfikacji wyników badania

3) żąda/nie żąda⁴⁾ badania krwi

4) zgłasza uwagi/nie zgłasza uwag⁴⁾ do sposobu przeprowadzenia badania.

.....
podpis osoby badanej

.....
podpis rodzica/opiekuna/
osoby obecnej przy badaniu^{*)}

.....
A. (data i czytelny podpis osoby
przeprowadzającej badanie)^{**}

.....
B. (data i czytelny podpis osoby
pobierającej krew)

.....
C. (data i czytelny podpis osoby
badającej krew)

^{*)} Niepotrzebne skreślić.

^{**)} Wypełniać tylko przy badaniu śliny.

UZASADNIENIE

Projekt jest wykonaniem delegacji ustawowej określonej w art. 70b § 4 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o *postępowaniu w sprawach nieletnich* (Dz. U z 2010r. Nr 33 poz. 178 z późn. zm.). Określa warunki, sposoby, dokumentowanie oraz weryfikację badań na obecność w organizmie nieletniego alkoholu, innych środków odurzających lub substancji psychotropowych. Projekt dotyczy nieletniego oddanego pod nadzór kuratora sądowego.

Wskazuje, że podstawowym sposobem stwierdzenia, czy nieletni jest pod wpływem alkoholu, jest badanie przez kuratora sądowego (zawodowego lub społecznego) za pomocą elektronicznego urządzenia do określania zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu, zgodnie z instrukcją obsługi tego urządzenia. W projekcie określone zostały również warunki przeprowadzenia tego badania. Określono też metody prowadzenia badań.

Kolejnym sposobem stwierdzenia czy nieletni znajduje się pod wpływem innych środków odurzających lub psychotropowych, jest badanie jakościowe śliny, określone w § 4 ust. 1, wykonywane przez zawodowego lub społecznego kuratora sądowego przy pomocy tzw. testów paskowych, dostępnych w aptekach. Określony został rodzaj materiału biologicznego mogącego podlegać badaniu (§ 2).

Projekt zawiera katalog osób, których obecność przy badaniu jest obowiązkowa. Osobami, których obecność jest konieczna w pierwszej kolejności są: rodzice, opiekun prawny nieletniego oraz osoba, pod której stałą pieczęcią nieletni pozostaje (opiekun faktyczny). Jeżeli obecność tych osób nie jest możliwa, należy zapewnić podczas badania obecność nauczyciela, przedstawiciela powiatowego centrum pomocy rodzinie lub organizacji społecznej, do której statutowych obowiązków należy oddziaływanie wychowawcze. Katalog ten jest stosunkowo szeroki, co niewątpliwie powinno ułatwić kuratorowi zapewnienie udziału przy tej czynności jednej z wyżej wymienionych osób. W tym ostatnim przypadku na kuratorze ciąży obowiązek zawiadomienia przedstawiciela ustawowego nieletniego lub jego opiekuna faktycznego o przeprowadzonym badaniu i jego wynikach. Nie można jednak wykluczyć w praktyce sytuacji, w których zapewnienie kuratorowi obecności wyżej wymienionych osób nie będzie możliwe, natomiast konieczne będzie, z uwagi na dobro nieletniego i prawidłowe

prorowadzenie procesu jego resocjalizacji, natychmiastowe przeprowadzenie badania. W takich przypadkach kurator będzie miał możliwość przeprowadzenia badania samodzielnie, bez udziału osób trzecich wymienionych w rozporządzeniu, przy czym ciążyć na nim będzie bezwzględny obowiązek zawiadomienia przedstawiciela ustawowego nieletniego lub jego opiekuna faktycznego o przeprowadzonym badaniu i jego wynikach. W ten sposób zabezpieczone zostaną w pełni prawa procesowe nieletniego.

Badanie na podstawie art. 70b § 1 u.p.n. będzie zawsze przeprowadzane przez kuratora sądowego metodami nielaboratoryjnymi. Należy jednak zapewnić nieletniemu i jego rodzicom możliwość zgłoszenia żądania weryfikacji wyników badania przeprowadzonego przy pomocy urządzeń, o których mowa w § 3 ust. 1 oraz § 4 ust. 1 projektu rozporządzenia. Wzmocni to z jednej strony gwarancje procesowe nieletniego, zaś z drugiej strony pozwoli oprzeć orzeczenie sądu w przedmiocie zmiany środka wychowawczego na zweryfikowanych wynikach badania. Delegacja z art. 70 § 4 u.p.n. zobowiązuje ponadto Ministra Sprawiedliwości do określenia w rozporządzeniu sposobów weryfikacji badań opisanych w § 3 i 4.

W przypadku, kiedy nieletni lub jego przedstawiciel ustawowy bądź opiekun faktyczny nie akceptują wyniku testu jakościowego, mogą zażądać weryfikacji tego badania. Równocześnie weryfikacja jest niezbędna ze względu na grożącą nieletniemu możliwość zmiany środka wychowawczego w przypadku wyniku wskazującego na użycie środków odurzających lub psychotropowych. Weryfikacja polega na badaniu krwi. W projekcie określony został również sposób pobierania, oznaczania oraz warunki, w jakich powinien być przechowywany materiał do badania (§ 7 i 8).

Intencją projektodawcy jest przyjęcie zasady, iż badanie laboratoryjne odbywa się w tym podmiocie leczniczym, w którym pobrana zostanie krew od nieletniego. Jednakże często może dochodzić do sytuacji, kiedy nieletni oddany pod nadzór kuratora sądowego, zamieszkuje w miejscowości, gdzie nie ma możliwości pobrania krwi i przeprowadzenia badania laboratoryjnego w tym samym podmiocie leczniczym. W tej sytuacji, w celu zapewnienia każdemu nieletniemu równych gwarancji procesowych, konieczne będzie przekazanie próbek krwi do podmiotu wymienionego w 8 ust.1 pkt 1-3 projektu.

Weryfikacji dokonuje się na wniosek nieletniego, jego przedstawiciela ustawowego lub opiekuna faktycznego, po uprzednim przeprowadzeniu badania za pomocą wydychanego powietrza lub śliny. Badanie takie może też być przeprowadzone na żądanie kuratora sądowego.

Przy określaniu katalogu placówek uprawnionych do przeprowadzenia badań krwi uwzględniono konieczność zagwarantowania wysokiej jakości wykonywania tego rodzaju usług oraz wiarygodności uzyskiwanych wyników ma wzór obowiązującego rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 11 czerwca 2003 roku *w sprawie wykazu środków działających podobnie do alkoholu oraz warunków i sposobu przeprowadzania badań na ich obecność w organizmie* (Dz. U. Nr 116, poz. 1104 z późn. zm.).

Intencją projektodawcy jest rezygnacja z możliwości badania moczu, także jako badania weryfikującego. Pomimo tego, że pobranie próbki moczu jest czynnością mniej inwazyjną od pobrania krwi, w ocenie projektodawcy jest to czynność o bardzo dużym stopniu intymności i może zostać przez nieletniego, poddanego badaniu, odczytana, jako próba jego upokorzenia. Dla zachowania obiektywności badania konieczne byłoby bowiem zapewnienie obecności osoby trzeciej, np. lekarza lub pracownika medycznego, który pobrałby próbkę moczu od osoby nieletniej. Z kolei wprowadzenie możliwości rezygnacji obecności osoby postronnej budziłoby wątpliwości, co do pochodzenia próbki od nieletniego poddanego badaniu.

Termin wejścia w życie projektowanej regulacji uzasadniony jest pilną potrzebą zapewnienia właściwych narzędzi kuratorowi sądowemu w celu prawidłowego sprawowania nadzoru nad nieletnim.

Zgodnie z wymogiem art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. *o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa* (Dz. U. Nr 169, poz. 1414 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 337) projekt rozporządzenia został zamieszczony na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości. Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem rozporządzenia w tym trybie.

Projekt rozporządzenia został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, stosownie do brzmienia § 11a ust. 1 uchwały Nr 49

Rady Ministrów z dnia 19 marca 2002 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (Rządowy Proces Legislacyjny).

Projekt nie zawiera przepisów technicznych i nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje projektowana regulacja.

Projektowane rozporządzenie wpłynie na nieletnich wobec których orzeczono środek wychowawczy w postaci nadzoru kuratora sądowego, a także na zawodowych i społecznych kuratorów sądowych sprawujących nadzór.

2. Konsultacje społeczne.

Projekt został przedstawiony do zaopiniowania:

- a) Rzecznikowi Praw Dziecka,
- b) Krajowemu Stowarzyszeniu Zawodowych Kuratorów Sądowych.

Ponadto projekt przesłano – do wiadomości – Rzecznikowi Praw Obywatelskich.

Uwagi do projektu zgłosiły wszystkie podmioty.

Rzecznik Praw Obywatelskich zauważył, że w rozporządzeniu nie ma określonego podmiotu odpowiedzialnego za pouczenie nieletniego, jego rodzica lub opiekuna o prawie do żądania przeprowadzenia badania krwi oraz niezawarci w protokołach stanowiących załączniki do rozporządzenia oświadczeń nieletniego, jego rodzica lub opiekuna o zapoznaniu się z wynikiem i pouczeniu przez kuratora o prawie żądania weryfikacji przeprowadzonych badań. Uwagi Rzecznika Praw Obywatelskich zostały uwzględnione przez dodanie w § 5 ustępu 4 oraz uzupełnienie protokołów o postulowane przez niego oświadczenia.

Rzecznik Praw Dziecka zgłosił postulat doprecyzowania w § 4 pkt 2 zd. 2 rozporządzenia maksymalnego terminu, w jakim kurator ma obowiązek zawiadomić rodzica lub opiekun nieletniego o przeprowadzonym badaniu nieletniego. Zdaniem Rzecznika Praw Dziecka określenie „niezwłocznie” może skutkować uniemożliwieniem rodzicowi (opiekunowi) nieletniego złożenie żądania przeprowadzenia badania weryfikującego w ciągu 24 godzin. Ponadto należy wskazać miejsce, gdzie odbywa się pobranie krwi oraz określić maksymalny termin, którym odbędzie się badanie weryfikacyjne. Rzecznik Praw Dziecka zgłosił również uwagi do protokołów stanowiących załączniki do rozporządzenia, zasad dotyczących ponoszenia kosztów badań, ujednolicenia sposobu opisywania próbek krwi pobranych od nieletnich.

Za zasadne uznano postulaty zgłoszone przez Rzecznika Praw Dziecka w odniesieniu do miejsca, w którym ma zostać pobrana od nieletniego próbka krwi oraz określenia maksymalnego terminu, w jakim krew ma zostać pobrana. Do § 5 dodano ustęp 5, zgodnie z którym pobranie krwi od nieletniego powinno nastąpić maksymalnie do trzech godzin od chwili zgłoszenia żądania. Do § 6 dodany został ustęp 3 wskazujący, że pobranie krwi następuje w podmiocie leczniczym udzielającym świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych. Nie został uwzględniony postulat doprecyzowania w § 4 pkt 2 zd.2 terminu zawiadamiania rodzica lub opiekuna nieletniego. Użyty w przepisie termin „niezwłocznie” jest terminem realnym, oznacza, że kurator będzie miał obowiązek zawiadamiania rodziców o przeprowadzonym badaniu bez zbędnej zwłoki. O tym, czy kurator dochowa tego terminu będą decydować każdorazowo okoliczności konkretnego przypadku. Nie zostały również uwzględnione zastrzeżenia Rzecznika Praw Dziecka w zakresie treści protokołów, ponieważ przepisy § 3 ust. 3 i § 4 ust.3 oraz załączniki nr 1 i 2 w sposób wystarczający określają, jakie ustalenia mają znaleźć odzwierciedlenie w protokołach.

Krajowa Rada Kuratorów–Krajowe Stowarzyszenie Zawodowych Kuratorów Sądowych zgłosiła uwagi w formie projektu rozporządzenia w wersji znacząco różniącej się od projektu przedstawionego do konsultacji. Zgłoszona propozycja jest całkowicie odmienna od założeń projektodawcy, ponieważ kuratorzy, (jako jedyni spośród podmiotów, które uczestniczyły w konsultacjach interpretują art. 70b u.p.n., jako możliwość skierowania nieletniego przez kuratora na badania.

W odniesieniu do zastrzeżeń zgłoszonych przez przedstawicieli kuratorów sądowych należy przede wszystkim podkreślić, że intencją ustawodawcy było wyposażenie kuratora w możliwość szybkiego i samodzielnego ustalania obecności w organizmie nieletniego substancji psychoaktywnych, wówczas, gdy w trakcie wykonywania czynności kurator zauważy niepokojące zachowanie nieletniego. Kurator zostaje zatem wyposażony w realną możliwość wpływania na proces resocjalizacji nieletniego i w ten sposób uzyskuje wzmocnienie nadzoru nad nieletnim świadomym tego, że brak współpracy z kuratorem przy nadzorze może skutkować wystąpieniem do sądu z wnioskiem o zmianę środka wychowawczego, tym bardziej, że w przypadku odmowy przez nieletniego poddania się badaniu, kurator ma możliwość sięgnięcia pod domniemanie z art. 70b § 2 u.p.n. Ograniczenie uprawnień kuratora do wystawienia tylko skierowania na badania będzie iluzorycznym sposobem skontrolowania stanu nieletniego, biorąc pod uwagę, że czas wykonania samego badania po wystawieniu skierowania może doprowadzić do rozkładu substancji psychoaktywnych w organizmie nieletniego i zafalszowania obrazu wyniku badań i stanu nieletniego. Przeprowadzenie przez kuratora badań określonych w § 2 pkt 1 i 2 przyspieszy działania prewencyjne wobec nieletniego i może mieć realny wpływ na zatrzymanie procesu demoralizacji. W konsekwencji nie zostały uwzględnione postulaty, aby badania opisane w § 3 oraz w § 4 były przez funkcjonariuszy policji, pracowników „Monaru” oraz podmioty uprawnione do przeprowadzenia badania weryfikującego. Nie zostały również uwzględnione propozycje zamierzające do opisanego sposobu przeprowadzania badania śliny i krwi. Zgodnie z § 4 ust. 1 osoba przeprowadzająca badanie śliny ma postępować zgodnie z instrukcją obsługi urządzenia, natomiast badanie krwi przeprowadzać będą placówki wyspecjalizowane w tego rodzaju badaniach, stosujące odpowiednie procedury (§ 8 ust. 1). Nie zostały również uwzględnione postulaty rozszerzenia kręgu osób, które mogą być obecne przy przeprowadzaniu badań opisanych w § 3 oraz § 4. Przepisy te umożliwiają udział w badaniu szerokiemu kręgowi podmiotów, co z jednej strony daje kuratorowi realną możliwość przeprowadzenia badania, zaś z drugiej strony, daje nieletniemu gwarancję przestrzegania jego praw. Poddanie nieletniego badaniu bez obecności jednej z osób wymienionych w § 3 i 4 powinno być wyjątkiem. Sprawą budzącą duże wątpliwości z punktu widzenia praw nieletniego byłoby również umożliwienie sąsiadowi wzięcia udziału w takim badaniu. Nie została również

uwzględniona uwaga ograniczenia zgłoszenia żądania przeprowadzenia badań weryfikującego wyłącznie przez rodzica lub opiekuna prawnego nieletniego (§ 5 ust.2). Często obecnie dochodzi do sytuacji, kiedy rodzice nieletniego przebywają za granicą w celach zarobkowych, nie są pozbawieni władzy rodzicielskiej bądź nie mają jej zawieszanej, natomiast faktyczną opiekę nad nieletnim sprawują dalsi krewni (zjawisko tzw. „sierot unijnych”). Ograniczenie prawa zgłoszenia żądania przewidzianego w § 5 ust. 2 wyłącznie do opiekuna prawnego prowadziłoby do poważnego ograniczenia gwarancji procesowych nieletniego. Ponadto wyłączenie opiekunów faktycznych byłoby sprzeczne z art. 30 u.p.n., który za stronę postępowania w sprawach nieletnich uznaje również opiekuna faktycznego. Skutkiem przyjęcia zasady przeprowadzania badań wymienionych w § 2 pkt 1 i 2 samodzielnie przez kuratora sądowego jest nieuwzględnienie postulatów dotyczących przesyłania protokołów z badań do właściwego zespołu kuratorskiej służby sądowej. Nie zostały również uwzględnione propozycje w zakresie treści protokołów, ponieważ przepisy § 3 ust. 3 i § 4 ust.3 oraz załączniki nr 1 i 2 w sposób wystarczający określają, jakie ustalenia mają znaleźć odzwierciedlenie w protokołach.

Został natomiast uwzględniony postulat sprecyzowania badania opisanego w § 3 ust.1. Szczegółowy opis badania na obecność alkoholu pozwoli na wyeliminowanie wątpliwości interpretacyjnych oraz postulat określenia w § 5 maksymalnego terminu stawienia się nieletniego na badania weryfikujące.

3. Wpływ na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Wejście w życie rozporządzenia spowoduje dodatkowe wydatki sektora finansów publicznych związane z koniecznością zakupu testów oraz weryfikacją badań. Skala tych wydatków jest trudna do oszacowania – zależy to od dynamiki zjawiska zażywania środków odurzających lub psychotropowych przez nieletnich. Brak jest obecnie danych dotyczących wydatków związanych z weryfikacją ilościową testów. Koszt zakupu jednego urządzenia do badania na zawartość alkoholu w wydychanym powietrzu wynosi około 120-130 zł. Obok tych kosztów uwzględnić należy koszty serwisowania urządzeń,

które zapewnić ma poprawność ich działania. Koszty te mogą różnić się w zależności od rodzaju urządzenia i wymagań stawianych w tym zakresie przez producenta. Szacuje się, że te dodatkowe koszty mogą się kształtować na poziomie 40-80 zł rocznie za jedno urządzenie. Aktualny koszt jednego testu przesiewowego do badania śliny na wykrywanie narkotyków to suma od ok. 9 zł do ok. 80 zł za sztukę, w zależności od liczby substancji, które może wykryć, natomiast analiza ilościowa to koszt co najmniej 50 zł na oznaczenie jednej substancji. W każdym z sądów (zespołów kuratorskiej służby sądowej) w początkowej fazie winny być dostępne min. po 2 zestawy każdego rodzaju. W sądach rejonowych są 323 zespoły. Koszty związane z zakupem narkotestów dla wszystkich zespołów kuratorskiej służby sądowej w sądach rejonowych wyniosą, po uśrednieniu, ok. 29 000 zł, natomiast koszty związane z zakupem urządzeń do badania na zawartość alkoholu w wydychanym powietrzu kształtować się będą w granicach 77 529-83 980 zł. Obecnie nie ma możliwości oszacowania kosztów, jakie poniesie ewentualnie Skarb Państwa. Pierwsze, miarodajne oszacowanie tych wydatków możliwe będzie dopiero po kilku miesiącach stosowania rozporządzenia. Należy zauważyć, że również w tym przypadku sąd w każdej sprawie będzie mógł skorzystać z art. 32 u.p.n., regulującym również koszty postępowania wykonawczego. Koszty związane ze stosowaniem rozporządzenia przez kuratorów są ustalone na poziomie pozwalającym na ich ponoszenie w ramach budżetu sądów powszechnych na rok 2012, nie wymagają zatem poszukiwania innych dodatkowych źródeł finansowania, oraz nie będą angażowały dodatkowych środków budżetu państwa w latach następnych.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy, konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw oraz na sytuację i rozwój regionalny.

Projektowane rozporządzenie nie wpłynie na rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki, a także na sytuację i rozwój regionalny.